

POLSKIE TOWARZYSTWO OCHRONY PTAKÓW

Sekretariat PTOP; ul. Ciepła 17; 15-471 Białystok

tel./fax. 0856642255; tel.0856754862; e-mail.: sekretariat@ptop.org.pl

Białystok, dn. 11 września 2013 r.

**Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Departament Płatności Bezpośrednich
ul. Wspólna 30
00-930 Warszawa**

Uwagi do I wersji projektu Programu Rozwoju Obszarów wiejskich na lata 2014-2020

Polskie Towarzystwo Ochrony Ptaków przedstawia uwagi dotyczące zapisów i propozycji zawartych w opisie *Pakietu 2. Cenne siedliska i zagrożone gatunki ptaków na obszarach Natura 2000 wariant 2.1. Ochrona siedlisk lęgowych ptaków:*

1. Nie zgadzamy się z degresywnością, która zawarta jest w ogólnych założeniach ww. pakietu. Ograniczenie jego dostępności do powierzchni 20 ha w przypadku organizacji pozarządowych może uniemożliwić realizację zobowiązań podjętych np. w realizowanych projektach finansowych z instrumentów LIFE+ czy CKPŚ. Założenia tych projektów były takie, że efekt działań, tj. koszeń będzie utrzymywany głównie z dopłat rolnośrodowiskowych. Są to bardzo duże powierzchnie (nawet 200 ha, a nie jak proponowane 20 ha), a pojedyncze skoszenie podmokłych łąk kosztuje niejednokrotnie więcej niż wysokość dopłat bezpośrednich, nie wspominając już o koszeniu dwa razy w roku. W realizowanych przez nas projektach, np. „*Ochrona orlika krzykliwego na wybranych obszarach Natura 2000*” nr LIFE08 NAT/PL/000510 (420 ha) i „*Czynna ochrona dubelta Gallinago media w obszarze Natura 2000 Dolina Górnej Narwi*” nr LIFE11 NAT/PL/000436 (230 ha) zakładaliśmy, co zostało przedstawione we wnioskach Komisji Europejskiej, że utrzymanie efektu ekologicznego w ciągu 5 lat po zakończeniu projektów będzie finansowane z dopłat z programów rolnośrodowiskowych. Przy proponowanej przez MRiRW degresywności nie będzie to możliwe i grozi trwałości i ciągłości podjętych działań ochronnych. Jeśli takie założenie zostanie utrzymane w nowym programie będziemy zmuszeni interweniować w tej sprawie w Komisji Europejskiej.

2. Na wszystkich wcześniejszych prezentacjach MRiRW wykazywane było, że pakiet 4 i 5 realizowane są na stosunkowo niewielkiej powierzchni w skali kraju, jednej z mniejszych wśród pozostałych pakietów. Nie jest więc zrozumiałe w jakim celu dąży się do jeszcze większego ograniczenia tej powierzchni w ramach nowego pakietu 2. Zaproponowany wcześniejszy termin koszenia, tj. pierwszy pomiędzy 15.06 a 10.07 jest w przypadku niektórych gatunków np. dubelta zdecydowanie zbyt wczesne. Stoimy na stanowisku wydzielenia podwariantów w pakiecie, tak jak było to proponowane na wcześniejszych spotkaniach w 2012 r. (propozycja m.in. OTOP-u, obecna ITP). Na spotkania, które odbywały się w tym roku niestety, nasza organizacja nie była zapraszana.

Nie wszystkie również powierzchnie – siedliska gatunków potrzebują dwóch pokosów, nie wszędzie jest to także możliwe, chodzi tu głównie o powierzchnie późno koszone.

3. Zaproponowane przez MRiRW dwa pokosy, w tym pierwszy w czerwcu, są niezgodne z zasadami i pierwotnymi założeniami programu rolnośrodowiskowego mającego za zadanie chronić ptaki. Dotychczas, idea jak przyświecała ustawodawcy polegała na zrekompensowaniu rolnikowi strat poniesionych z tytułu opóźnionego koszenia (słabej jakości siano). Obecnie beneficjentami programu będą mogli być rolnicy, których gospodarowanie uznawano za sprzeczne z ochroną niektórych gatunków ptaków (kulik wielki). Brak spójności z poprzednim programem podważa sens i zasadność jego pięcioletniego istnienia.

4. Nie zgadzamy się również na ograniczanie realizacji pakietu do obszarów Natura 2000. Nie zrozumiałe i nielogiczne jest realizowanie ochrony siedlisk lęgowych ptaków tylko na obszarach Natura 2000. Ochrona cennych siedlisk przyrodniczych ma być natomiast dopuszczona w ramach programu rolnośrodowiskowego również poza tym obszarami. Kluczem do zrozumienia błędnego rozumowania MRiRW jest tu słowo „siedlisko” pojawiające się w obu przypadkach. Otóż gatunki ptaków, które zostały wytypowane w ramach wariantu 2.1. to gatunki rzadkie lub bardzo rzadkie. Wynika to z faktu, że do bytowania wymagają one specyficznych warunków środowiskowych – często są to więc cenne siedliska przyrodnicze, niestety nie wyszczególnione w programie rolnośrodowiskowego, których zachowanie i trwałość jest niezbędna do funkcjonowania populacji wielu rzadkich gatunków ptaków.

5. Brak eksperta ornitologa spowoduje, że do realizacji pakietu mogą zostać włączone wszystkie powierzchnie będące TUZ na Naturze 2000, w tym przesuszone łąki na wyniesieniach, w sąsiedztwie zabudowań ludzkich i ruchliwych szlaków komunikacyjnych, gdzie nie występują gatunki, które planuje się chronić w ramach ww. pakietu. Odnośnie tego zagadnienia zgadzamy się z wszystkimi argumentami przedstawionymi w stanowisku Instytutu Przyrodniczo-Techologicznego (Żmihorski i in. 2013).